



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 4831/2020
20.01.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у ванпарничном поступку предлагача АА и ББ обоје из ..., чији је пуномоћник Филип Владисављевић адвокат из ..., против противника предлагача Градске општине Раковица, коју заступа Општинско правобранилаштво и крајњег корисника Дирекције за грађевинско земљиште и изградњу Београда ЈП из Београда, ради одређивања накнаде за експропријацију, одлучујући о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Панчеву Гж 424/20 од 16.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 20.01.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Панчеву Гж 424/20 од 16.06.2020. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Решењем Другог основног суда у Београду Р1 251/14 од 12.04.2017. године, ставом првим изреке, одређена је накнада за уништене биљне засаде на катастарској парцели .. површине 3083м² и катастарској парцели .. површине 236м² уписаних у зк. ул. .. КО ..., односно катастарској парцели новог премера број .. уписаној у лист непокретности .. КО ..., ранијег земљишнокњижног корисника покојне ВВ из ... чији су предлагачи правни следбеници са уделима од по ½ идеална дела, и обавезана Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда ЈП из Београда да предлагачима исплати износ од по 2.078.940,44 динара са законском затезном каматом од 12.04.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је крајњи корисник да предлагачима солидарно исплати трошкове ванпарничног поступка у укупном износу од 594.048,00 динара, и то сваком од предлагача износ од 297.024,00 динара у року од 15 дана од дана пријема решења. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог којим су предлагачи тражили да се обавезе крајњи корисник на исплату законске затезне камате на досуђене трошкове ванпарничног поступка од дана доношења решења до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је предлог противника предлагача којим је тражено да се предлагачи обавезу на накнаду трошкова ванпарничног поступка.

Решењем Вишег суда у Панчеву Гж 1310/19 од 03.09.2019. године укинута је решење Другог основног суда у Београду Р1 251/14 од 12.04.2017. године у побијаном усвајајућем делу (став први, други и четврти изреке) и предмет упућен првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Решењем Апелационог суда у Београду Р 41/20 од 14.05.2020. године одлучено је да је за суђење у овој правној ствари стварно надлежан Виши суд у Панчеву.

Решењем Вишег суда у Панчеву Гж 424/20 од 16.06.2020. године, ставом првим изреке, стављено је ван снаге решење тог суда Гж 1310/19 од 03.09.2019. године. Ставом другим изреке, преиначено је решење Другог основног суда у Београду Р1 251/14 од 12.04.2017. године у побијаном усвајајућем делу (став први изреке) и одређена накнада за уништене биљне засаде на катастарској парцели .. површине 3083м² и катастарској парцели .. површине 236м² уписаних у зк. ул. .. КО ..., односно катастарској парцели новог премера .. уписаној у лист непокретности .. КО ..., ранијег земљишнокњижног корисника сада покојне ВВ из ... чији су предлагачи правни следбеници са уделима од по ½ идеална дела, и обавезана Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда ЈП да предлагачима исплати износ од по 71.457,25 динара са законском затезном каматом од 12.04.2017. године до исплате, а првостепено решење потврђено у преосталом побијаном делу којим је одлучено о трошковима ванпарничног поступка (став 2 и 4 изреке).

Против правноснажног решења донетог у другом степену предлагачи су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. ЗПП у вези са чланом 30. став 2. ЗВП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија предлагача основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, предлагачи су законски наследници покојне ВВ, корисника парцела .. и .. КО ... које су одузете из њеног поседа правноснажним решењима управног органа противника предлагача Градске општине Раковица, у корист правног претходника противника предлагача Дирекције за грађевинско земљиште и изградњу Београда ЈП. Записником о обезбеђењу доказа у управном поступку од 13.05.1986. године пописани су и описани биљни засади на наведеним парцелама. Правноснажним решењем Другог општинског суда у Београду Р1 422/95 од 06.09.2007. године одређена је и накнада за биљне засаде у износу од 341.146,00 динара (решење је укинато решењем Врховног касационог суда Рев 1686/10 од 21.09.2011. године у делу којим је одбијен захтев предлагача за накнаду за биљне засаде преко одређеног износа). Корекцијом налаза Градског завода за вештачење из Београда 02.07.2015. године утврђена је накнада за биљне засаде, наведене у записнику од 13.05.1986. године, у износу од 484.060,50 динара. У овом вештачењу је за воћке које дају плодове накнада одређена према њиховом просечном годишњем приносу и цени по једном килограму плода, са увећањем за коефицијент неучињених трошкова и време потребно да воћка од тренутка садње уђе у пуни раст, као и за инвестиције - трошкове садног материјала, садње и одржавања. За воћке које не дају плодове накнада је утврђена према просечном годишњем приносу и цени једног килограма плода, уз увећање за коефицијент неучињених трошкова и трошкове одржавања и неге за једну годину, а за украсно дрвеће, шибље и цвеће накнада је утврђена по цени репродукционог материјала, трошкова садње и одржавања, уз вођење рачуна о спољашњем изгледу и развијености. Налазом вештака пољопривредне струке од 04.04.2016. године накнада за воћке - шљиву и дуд, одређена је према њиховом

приносу прерађеног у ракију, уз умањење за трошкове производње, а за стабла ораха према њиховом приносу, све у укупном износу од 2.588.297,00 динара. Налазом вештака шумарске струке, накнада за украсно биље и цвеће одређена је по ценама садног материјала уз трошкове транспорта, садње и одржавања, у укупном износу од 1.829.231,58 динара, док је вредност дрвне масе - техничког и огревног дрвета, по налазу вештака од 27.04.2016. године износила укупно 81.498,30 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом чланова 45-47 Закона о експропријацији одредио накнаду за биљне засаде у висини утврђеној налазима вештака пољопривредне струке од 04.04.2016. године и вештака шумарске струке од 27.04.2016. године и 13.06.2016. године, са образложењем да је иста практична и једино могућа сатисфакција за уништене биљне засаде. Тако утврђену висину накнаде суд је умањио за износ накнаде од 341.146,00 динара, исплаћен по првонајном решењу Р1 422/95 од 06.09.2007. године.

Другостепени суд је, након стављања ван снаге свог решења Гж 1310/19 од 03.09.2019. године, преиначио решење првостепеног суда и предлагачима одредио накнаду за биљне засаде утврђену корекцијом налаза Градског завода за вештачење из Београда од 02.07.2015. године. По налажењу овог суда, тај налаз сачињен је у складу са одредбама Закона о експропријацији, за разлику од налаза других вештака који се нису руководили параметрима из тог закона, због чега се на њиховим налазима не може засновати одлука о накнади. И тај суд је износ накнаде, утврђен налазом од 02.07.2015. године, умањио за износ исплаћен по правноснажном решењу Другог општинског суда у Београду Р1 422/95 од 06.09.2007. године.

По становишту ревизијског суда, због погрешне примене материјалног права чињенично стање у овој правној ствари није у потпуности утврђено.

Одредбом члана 49. Закона о експропријацији прописано је да се накнада за виноград, воћњак, расадник и шуму који се налазе на грађевинском земљишту, одређује по одредбама чланова 45-47 тог закона. Према члану 45. став 3. наведеног закона, накнада за поједина стабла воћака које се налазе на експроприсаном земљишту одређује се по одредбама става 1. и 2. тог члана. По тим одредбама: накнада за воћњак који даје плодове одређује се тако што се одреди обештећење за земљиште према члану 42. тог закона, па се том износу дода тржишна цена неамортизованих инвестиција уложених за подизање и одржавања таквог воћњака и износ чистог приноса који би тај воћњак дао, с`обзиром на своју старост и плодност, за онолико година колико је потребно да се подигне и ступи у пуну родност нови воћњак; накнада за експроприсан млад воћњак који не даје плодове одређује се тако што се одреди накнада за земљиште према члану 42. тог закона, па се томе дода вредност инвестиција уложених за његово подизање и износ чистог приноса који би се остварио за онолико година колико је тај воћњак стар до тренутка експропријације. Према члану 46. истог закона, накнада за експроприсани расад одређује се као за пољопривредно земљиште (члан 42) и тако одређена накнада увећава за тржишну цену садног материјала (саднице и остали материјал за репродукцију) који ранији сопственик није искористио до дана предаје непокретности кориснику експропријације.

По налажењу ревизијског суда, из налаза вештака не може се поуздано закључити да је накнада утврђена доследном применом цитираних одредби. Ниједан од налаза не садржи податак о накнади за земљиште одређеној по члану 42. Закона о

експропријацији, као основици за одређивање накнаде за биљне засаде, на коју се додају остали елементи у зависности од тога да ли се накнада одређује за воћке које дају плодове или младе воћке које не дају плодове, односно расад. Због тога се дати налази вештака за сада не могу оценити са становишта примене параметара предвиђених законом за одређивање накнаде у овој правној ствари.

Осим тога, у случају делимичне исплате накнаде по основу експропријације, разлика до пуног износа накнаде обрачунава се тако што се претходно утврди који је проценат већ исплаћен ранијем власнику од укупне висине правичне накнаде утврђене по ценама у време те исплате, а затим се преостали проценат неисплаћене правичне накнаде одређује према укупној вредности исте по ценама у време пресуђења.

Из наведених разлога, побијано другостепено решење је морало бити укинато и предмет враћен другостепеном суду на поновни поступак.

У поновном поступку другостепени суд ће, саслушањем судских вештака разјаснити да ли су они, приликом одређивања висине накнаде, као параметар користили и цену земљишта. Ако то нису учинили, одредиће ново вештачење са прецизним налогом вештаку да висину накнаде за биљне расаде одреди стриктном и доследном применом критеријума прописаних члановима 45. и 46. Закона о експропријацији, како на дан када је предлагачима извршена делимична исплата, тако и на дан пресуђења, а затим утврдити висину разлике у складу са примедбама изложеним у образложењу овог решења.

При поновном одлучивању о жалби другостепени суд не може укинути - ставити ван снаге своје решење Гж 1310/19 од 03.09.2019. године, јер за такво поступање нема основа у закону (одредбом члана 21. став 1. ЗВП таква могућност је, под одређеним условима, дата само првостепеном суду), већ ће донетом одлуком одредити нанкаду за биљне засаде и одлучити о трошковима поступка.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, у вези члана 30. став 2. ЗВП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић